Oefening baart morele ontwikkeling.
Jan den Boer.
Filosofisch café Hoogeveen, 250314.

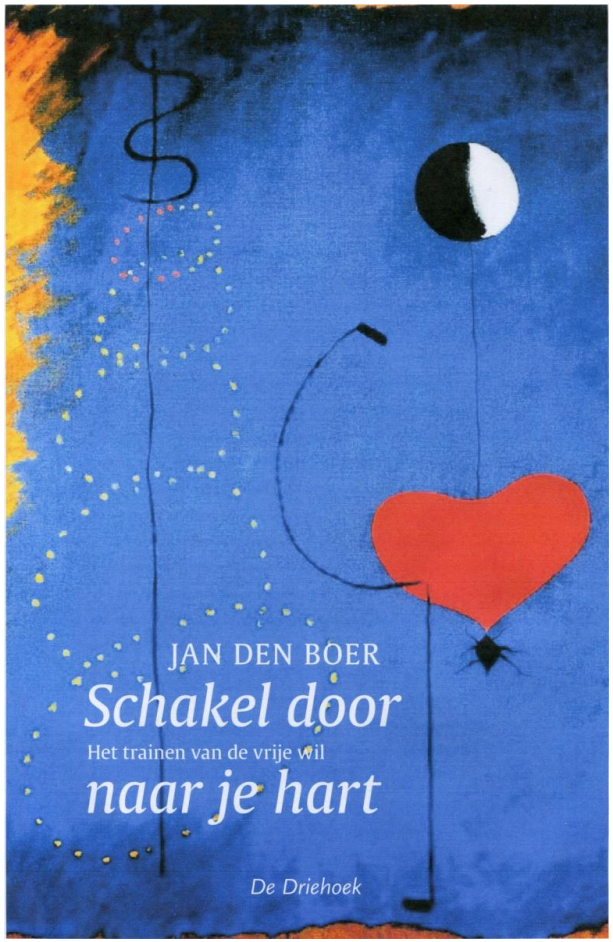

Mijn zoektocht: Pirsig, filosofie, boeddhisme, management, bewustzijnswetenschap, Lamme.

Robert Pirsig:
Zen en de kunst van het motoronderhoud

- ‘Het spook van de rede’:

  De tegenwoordige rede komt overeen met de platte aarde van de middeleeuwen

Victor Lamme:
De vrije wil bestaat niet

- Rationele overwegingen spelen nauwelijks een rol in onze beslissingen, dat inzicht is vergelijkbaar met dat de wereld niet plat is maar rond.

Een morele crisis?

De bus werd een privejet,
huwelijken sneuvelden'

Erik de Vlieger was jarenlang één van de grootste klanten
nauwfonds, het vastgoedbedrijf dat SNS Reaal richting
doet een boekje open

ill Clinton, Diederik Stapel, Lance Armstrong. Ze hebben
ns bedrogen, maar hoeveel recht hebben we eigenlijk om
ns bekocht te voelen? Het postmodernisme heeft ons
nmers geleerd dat de waarheid niet bestaat.

De feiten liegen niet

Aan invloed van de-
onderzoeken die wél uit waren op de
waarheid.

Interview Lodewijk Asscher, vicepremier en minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

We moeten duidelijker mal
vaarom dit land zo geweldig

excuses aanreiken voor falen, maar verwachtingen durven uitspreken. We zijn t
en nieuwe fase bij integratie, zegt Lodewijk Asscher. 'We moeten de norm stellen

Herderscheê en Jaap Stam Foto An-Sofie Kesteleyn

ga u teleurstellen', zegt
odewijk Asscher (38) te
s en onpas. Als succes-
wethouder in Amster-
n gold hij als PvdA-
onprins. Zijn komst
Den Haag, 107 dagen
den, om vicepremier
ociale Zaken en
te worden, was een
ng.
ert Asscher de ver-

Als wethouder zat u bij wijze van spreken tussen de problemen. U sprak met vrouwen die op de Walen werden uitgebuit. De problemen zijn nu abstracter.
'Ik kan me opsluiten achter papier en nooit een levend wezen ontmoeten. Den Haag is daar meer op ingesteld dan het lokale bestuur, maar het is niet mijn manier van werken. Ik
het gesprek a

CV

Geboren in Amsterdam, 27 september 1974

1998-2006 Onder

weldige kansen die je hebt en stellig zijn over de normen die daarbij horen. Dus ook ferm optreden tegen discriminatie.
'We betalen anders
prijs

maken wat we ve
bieden. Met allen
contract dus

Hebzucht of dienstbaarheid: heeft een bankdirecteur een vrije wil?

En uw vrije wil?

Morele ontwikkeling

- Wat is de mens?
  Bewustzijn.

- Wat is wijsheid?
  Intentie.

- Wat kunnen we doen?
  Oefening.

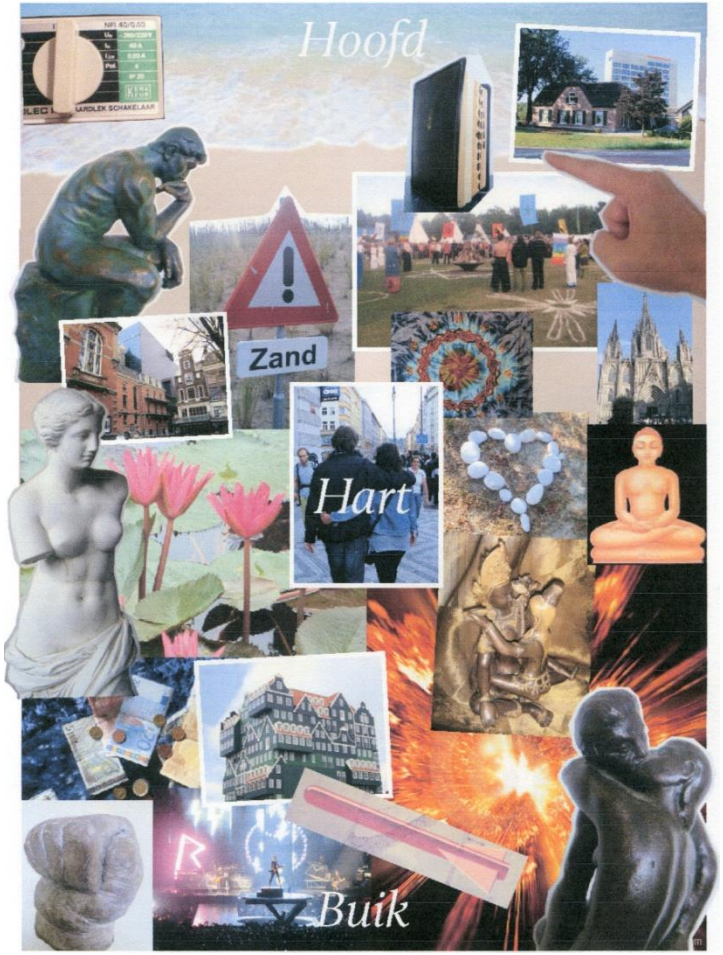

Wat is de mens? Bewustzijn: een Neurowetenschappelijk perspectief.

Antionio Damasio:

'Bewustzijn laat emoties door de bemiddeling van gevoelens doordringen tot het denkproces.'

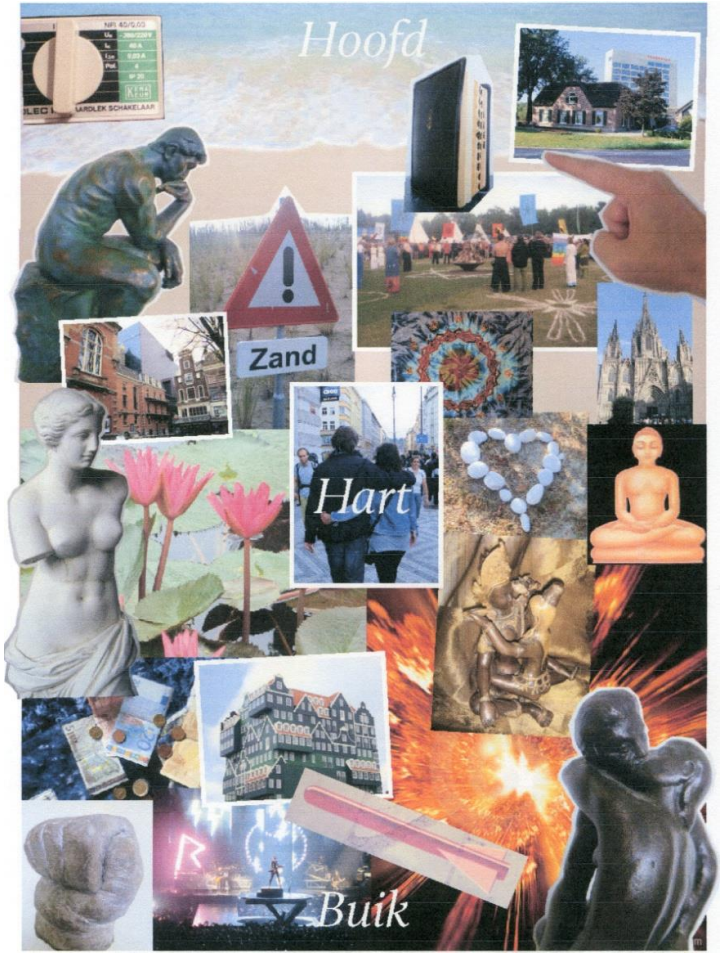

Jan Verplaetse: geen vrije wil, geen verantwoordelijkheid, geen verwijten

Ridderinkhof: als je gelooft dat de vrije wil niet bestaat gedraag je je minder sociaal

Peter Bieri: ‘Vrijheid van wil is iets waar je aan moet werken’

Wat is wijsheid? Intentie.

- Jezus: Vergeef het hen, want ze weten niet wat ze doen.
- Chögyam Trungpa: Je moet een zekere mate van zelfbewustzijn hebben om je leven op de juiste manier te leiden.
- Robert Pirsig: Monteren van motorfiets vraagt onbezwaard gemoed

Vrije wil op korte termijn: regels kunnen gedrag niet direct beïnvloeden

Vrije wil op lange termijn: de kracht van intentie

Woorden van wijsheid: intenties

	Hoofd	Hart	Buik
Verlangen	Verdringing	Verlangen	Begeerte
Filosofie	Kennis	Wijsheid	Ik heb gelijk
Economie	Econ. modellen	Vertrouwen	Hebberigheid
Recht	Regels	Begrip	Straffen
Spiritualiteit	Dogmatiek	Mystiek	Fundamentalisme
Architectuur	Modernisme	Schoonheid	Kitsch
Onderwijs	Kennis	Aandacht	Straffen
Gezondheid	Technisch	Holistisch	Hypochondrisch
Leiderschap	Controle	Dienstbaarheid	Macht

Wat kunnen we doen? Oefenen.

- Dick Swaab: Empathie is de basis voor alle moreel handelen, daar is wel training van de hersenen voor nodig.
- Victor Lamme: Sociale waarden kun je trainen
- Peter Sloterdijk: De ethische mens is een mens in training

Gedragsverandering: Denken, voelen én oefenen

‘Een intellectueel begrijpen zonder oefening is zeker krachteloos, maar oefening zonder te leren met het hoofd is al gauw blind.’

Masao Abe, Zen en het westerse denken

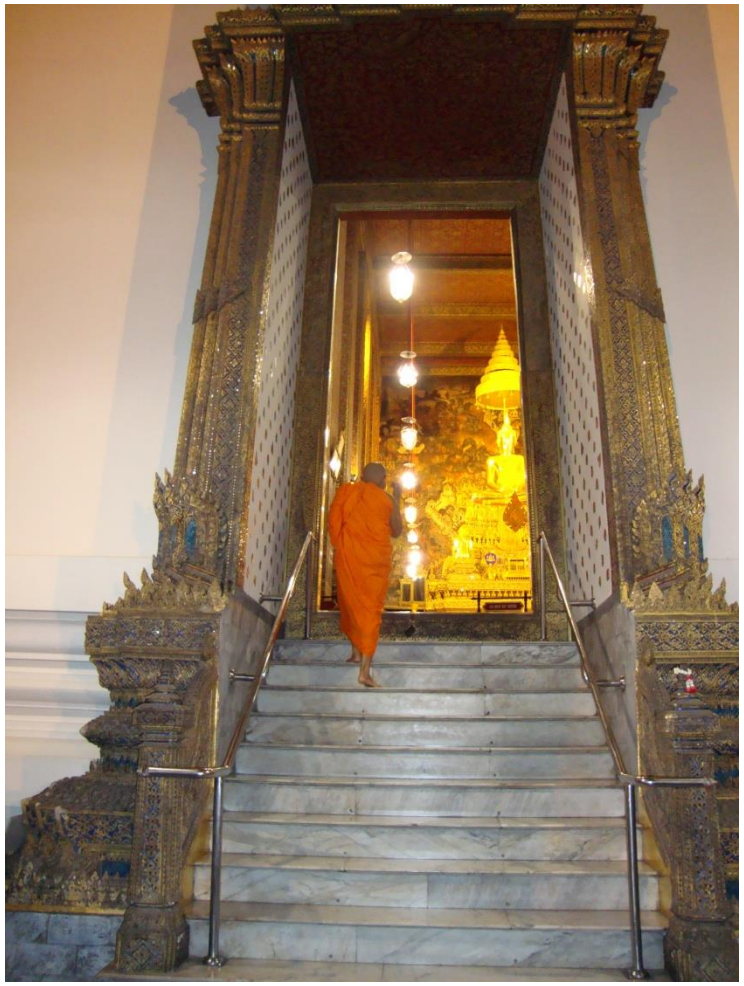

Wetenschap en gedragsverandering

- Jan Verplaetse: er is geen vrije wil, we hebben geen verantwoordelijkheid: ‘Als je het anders had kunnen doen, had je het wel gedaan.’
- Victor Lamme: met het denken, met regels en afspraken op zich kun je gedrag niet veranderen.
- Antonio Damasio: “(Moreel) gedrag bestaat uit een reeks vaardigheden, verworven door langdurige en herhaalde oefening op basis van bewust geformuleerde principes en redenen, dat vervolgens een tweede natuur in het cognitief onbewuste is geworden.’’

Leermodel: intenties oefenen

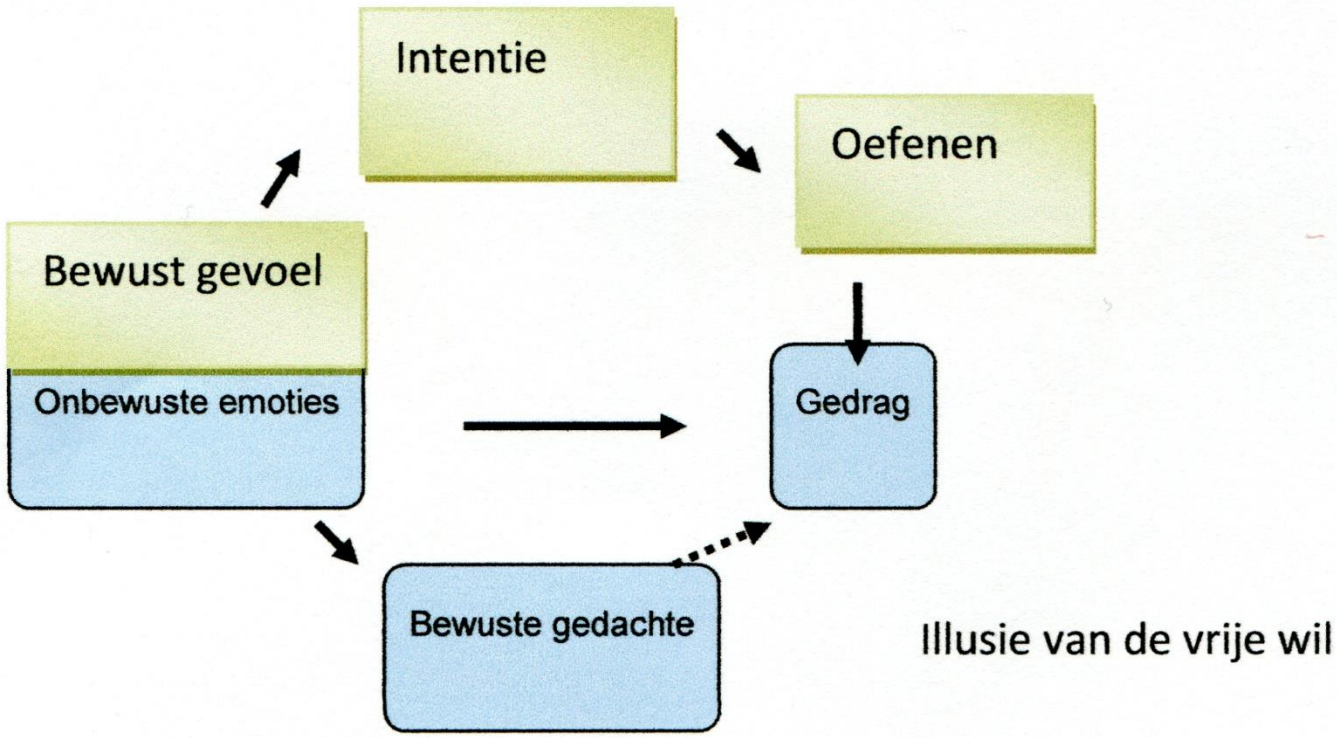

Het trainen van de vrije wil

Een metafoor voor het bewustzijn: de golven (conflict/emoties) en de zee (verbinding/gevoel)

Oefenen: mindfulness

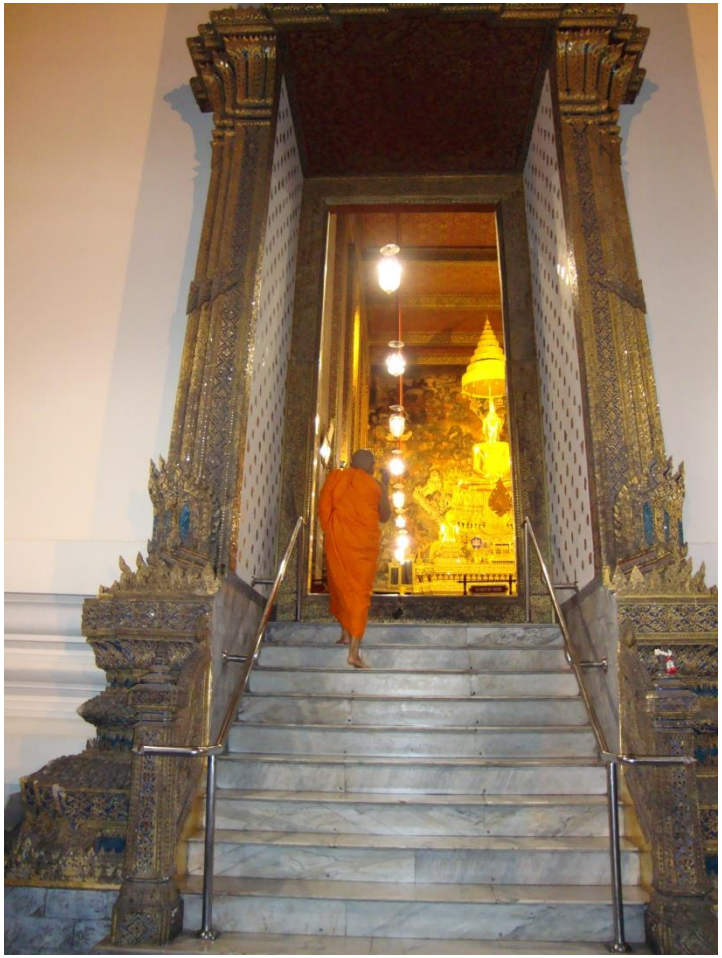

Bewustwording, intentie en oefening: het stiltepunt.

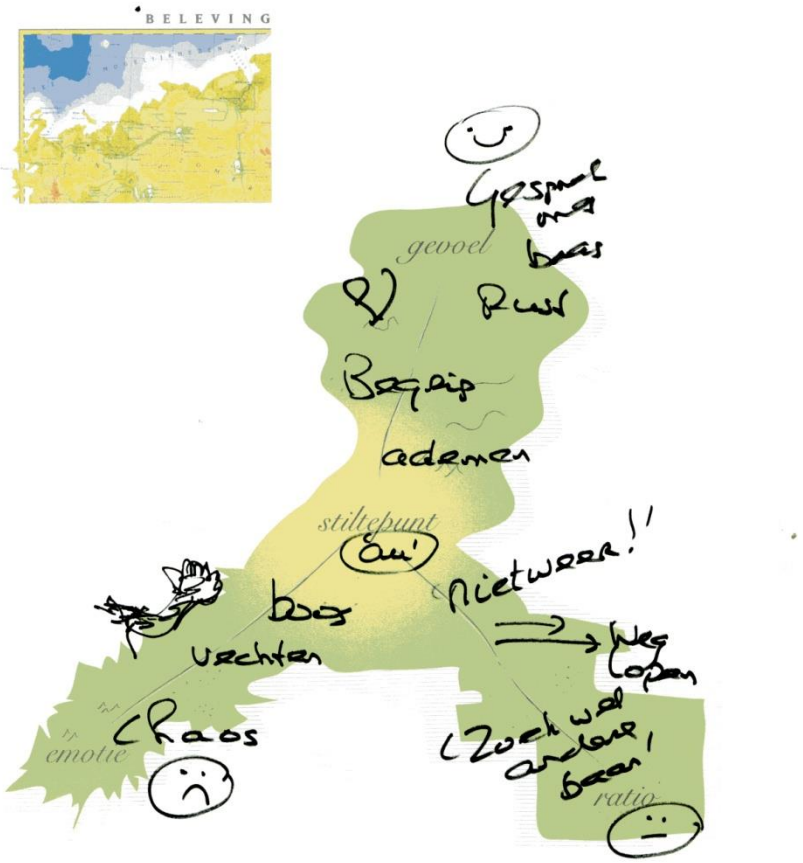

Schakel door naar je hart: het kruispunt

Morele ontwikkeling in de praktijk. 1) De kunst van gedragsverandering: Zelfkennis, Intentie

- Kernkwadrant: kernkwaliteit en valkuil

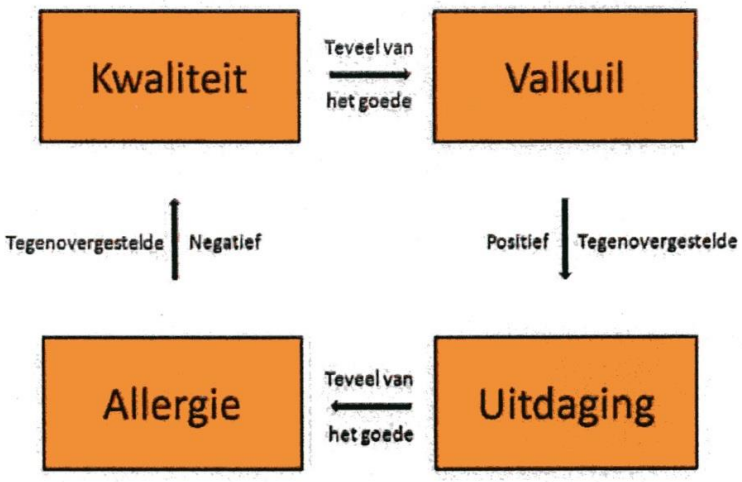

- Hoe kun je het onderscheid leren maken en hoe kun je leren kiezen?

Morele ontwikkeling in de praktijk: 2) Verlangen.

- Rig Veda, *Hymne aan de schepping:* 'In het begin was er verlangen, het Oerzaad van de Geest.'
- Neoliberale economie:'Greed is good'
- Coen Simon: 'Een verrassende eigenschap van het verlangen: het is niet de vervulling, maar het verlangen zelf dat zin geeft aan het leven.'
- Tulku Lobsang Rinpoche: Begeerte is lijden, verlangen is verlichting

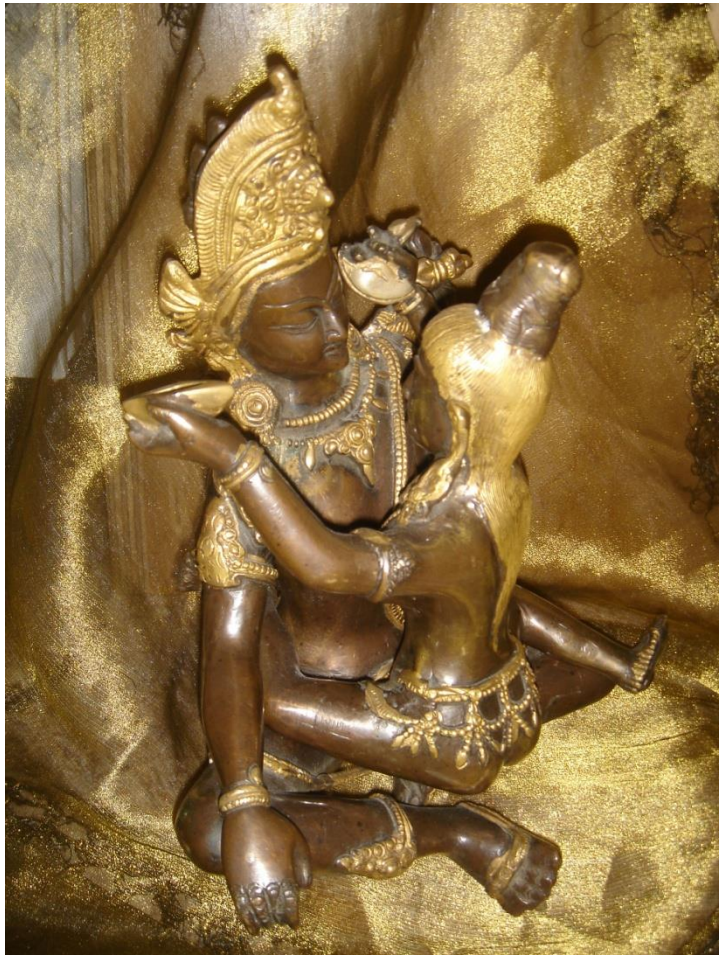

Morele ontwikkeling in de praktijk: 3) Filosofie en wijsheid

- Voor mij is boeddhisme interessante kennis, ik heb nog nooit gemediteerd.

Jonathan Silk, hoogleraar

Boeddhisme in Leiden.

- Studenten oefenen hier niet in moraal.

Jan Verplaetse en Victor Lamme.

- Het hart heeft geen kennis. Het hart is wijsheid.

Tulku Lobsang Rinpoche

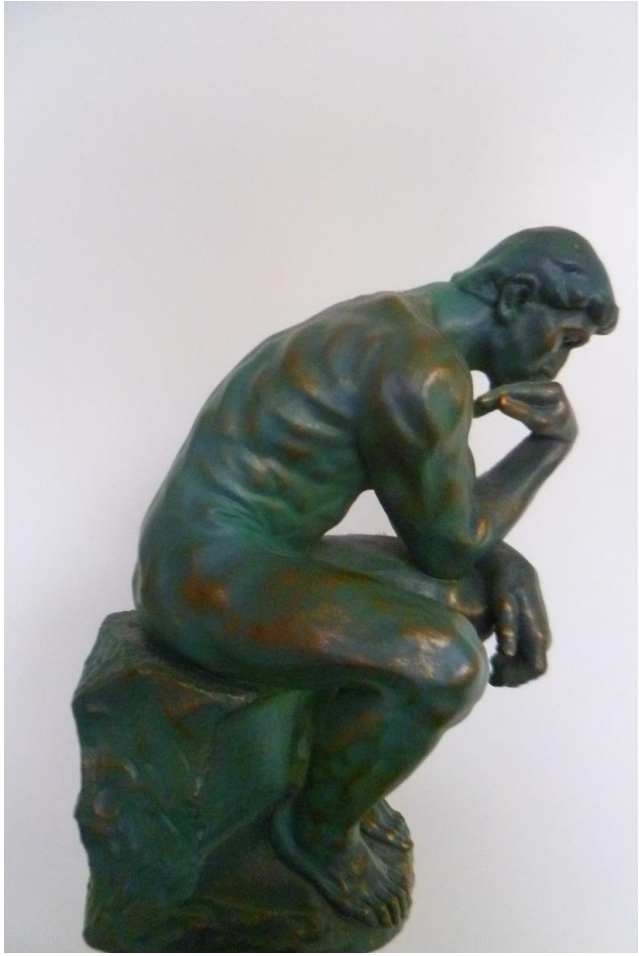

Morele ontwikkeling in de praktijk: 4) Architectuur

Kitsch of Functioneel/Modern?

Schoonheid

Morele ontwikkeling in de praktijk:
5) Maatschappijwerking in plaats van Marktwerking

- Kantelpunt in de maatschappij van eens in de 150 jaar
- Van blindeman naar coproducent
- Van management naar leiderschap
- Van economische groei naar ‘Are you ready to share?’
- Intenties: vertrouwen en dienstbaarheid
- Mededogen voor beperkingen én verantwoordelijkheid voor gedragsverandering

Positief perspectief: niet schuldig en toch oefenen in moraal

Morele ontwikkeling: wordt bewust, kies een intentie en ga oefenen.